

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави,
багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net

www.cun.org.ua

27 березня 2014 року № 13 (540)

ЧЕСТЬ УКРАЇНИ ГОТОВ БОРОНИТИ!

Вони діяли так, як велить чин українських патріотів і клич членів Співки української молоді (до якої навряд чи хтось із них належав): честь України готов боронити! Коли 20 березня в Академії Військово-Морських Сил України імені П.Нахімова спустили українські прапори і піднімали російські, близько вісімдесяти курсантів, які відмовилися скласти присягу Росії, заспівали Державний Гімн України. Чи відчували докори сумління їхні викладачі і педагоги, нам невідомо. Але багато хто з нас, українців, заплакав, може, вперше, за час трижизневої національної ганьби, на яку нас прирекла і професійно, і патріотично неспроможна влада.

Ми слухали *наш* Гімн у виконанні *наших* хлопців, і він бринів для нас надією на те, що і «козацькому роду нема переводу», і що «згинуть наші воріженьки як роса на сонці», а коли треба – то й «душу – тіло ми положим за нашу свободу», одне слово, ще не народився такий Гітлер чи Путін, якого б не здолали українці.

Дякуємо вам, достойні сини України, що врятували від ганьби честь української нації та її держави, що слабодухим повернули віру у перемогу, а всім нам – гордість за найкращих у світі воїнів – українців, за той невмирущий дух, що тіло рве до бою...

РЕАКЦІЯ СВІТУ

РОСІЮ ЗАСУДИЛА «ВЕЛИКА СІМКА»

Лідери «Великої сімки», з якої тимчасово «виपाв» восьмий «член», а також очільники Європейської Ради і Єврокомісії Герман ван Ромпей та Жозеф Мануель Баррозу, збиралися в Гаазі на саміт з ядерної безпеки, де обговорили і військову агресію Російської Федерації проти України. Як цивілізовані люди, вони засудили анексію Криму і висловили підтримку територіальній цілісності нашої держави.

Учасники ухвалили так звану Гаазьку декларацію, в якій, зокрема, зазначено: «Сьогодні ми підтверджуємо, що дії Росії матимуть значні наслідки. Це чітке порушення міжнародних норм і серйозний виклик верховенству права по цілому світу має турбувати всі країни. У відповідь на порушення Росією суверенітету та територіальної цілісності України і для демонстрації рішучості відповісти на ці незаконні дії на двосторонньому та багатосторонньому рівнях ми запровадили низку санкцій проти Росії та відповідальних осіб і установ».

Учасники зустрічі в Гаазі попередили, що «готові посилити дії, включно зі скоординованими секторальними санкціями, які матимуть дедалі більший вплив на російську економіку, якщо Росія продовжуватиме ескалацію ситуації».

Деякі країни, члени «Великої сімки», як-от Канада, припинили військову співпрацю із Російською Федерацією. Чого не скажеш про Україну, ряд підприємств якої продовжують працювати на зміцнення військової могутності країни-агресора. Чи не ганьба?

Ольга ДМИТРЕНКО

ОКРЕМА ДУМКА

УКРАЇНСЬКА ТРАГЕДІЯ

На відміну від доморошених пацифістів, для мене, як, сподіваюся, і для мільйонів українців, військова інтервенція Російської Федерації проти України не була несподіванкою.

Тільки глухий і сліпий – бо не чує і не бачить – не помічав ідейно-пропагандистської «артпідготовки» російської агресії, не в останню чергу – на міжнародному рівні. Тож вторгнення російських військ до Криму, як і путінські провокації із референдумом, підставними «чоловічками» та

зливою антиукраїнської брехні про «фашистів» (за логікою Кремля, фашист – це той, хто любить Україну, її народ, мову і шанує всі інші народи світу) для мене були скоріше закономірністю політики Москви. Рано чи пізно це мало статися: надто наполегливо готували до війни Росію її зверхники.

Цілковитою несподіванкою, а точніше шоком, була поведінка офіційного Києва. Навіть у страшному сні не могло привидітися, що з волі політичного керівництва

України без жодного пострілу ми здамо ворогові Автономну Республіку Крим. Що пацифісти і колаборанти впродовж трьох тижнів голоситимуть про те, аби не пролилася, боронь Боже, кров – про честь Батьківщини сором'язливо мовчалося. Що готуючи беззастережну капітуляцію української армії в Криму, ті безсовісні люди, які завдяки полеглим Героям Майдану опинилися на вершині державної влади, теревенили про небоєздатність військових підрозділів, про міфічні плани «Б» і «В», загрози, які вони щойно ліквідували, та іншу маячню, яка б підтвердила, що «встояти не було сили». Що настане день національної ганьби, коли значна частина деморалізованих військовиків перейде на бік окупанта, а ті, для кого честь України та власна – не ефемерні трибунні гасла, а військовий чин і обов'язок, раптом почу-

ють заяву (нічне – чого б то? – рішення РНБО) про передислокацію українських військових (близько третини залишилися вірними присязі) на материкову Україну. Що забираючи рештки особового складу ВМСУ, влада залишить у подарунок Російській Федерації нечувані навіть для запеклих військових битв трофеї – 51 корабель, озброєння, матеріальні цінності на суму, за підрахунками експертів, до 20 мільярдів доларів. Що ніхто із причетних до ганьби і зради України не те що не пустив собі куло в скроню, а навіть не покався перед народом, мільйон представників якого готові були стояти на смерть у боротьбі проти окупанта, – і їм доведеться ще це зробити – навіть усупереч волі верховного керівництва...

Закінчення на 8-й стор.

13

Дорогі читачі! Продовжується передплата на газету "Нація і держава" на 2014 рік.

Інформація про газету міститься в Каталозі видань України на 2014 рік.

Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: на 1 місяць – 9 грн. 36 коп.,

на 3 місяці – 27 грн. 48 коп., на 6 місяців – 53 грн. 31 коп.

Передплатіть газету для себе, своїх рідних та друзів, зробіть внесок у розвиток української патріотичної преси.

ПЕРЕДАЙТЕ ВСІМ: «У НАС СПОКІЙНО І ВСЕ ПІД КОНТРОЛЕМ»

Вони обережно витягли з кузова круглу картонну коробку, в якій був величезний оберемок пролісків. І треба було бачити, як у них світилися обличчя. Вони – це майор Федір і ще двоє хлопців-прикордонників, які підїхали вантажівкою забрати речі, які замовляли – спальники, обмундирування, берці...

Проліски подарували пані Галіні. Разом з друзями вона створила «Громадську ініціативу допомоги Українському військові» в Харкові. Написали контакти в інтернеті, люди з ними зв'язуються, передають гроші або ж за списком купують що треба для військових частин. А вони відвозять. Співпрацюють з Євромайданом SOS.

Власне, так і ми з ними через соцмережу познайомилися. Назбирали у Свято-Дмитрівській церкві гроші в неділю. Голова нашого Крайового Православного Братства Андрія Первозванного Вадим Приходченко переговорив з ними, разом з іще небайдужими підприємцями зробили закупки і от вже перекидаємо зі своїх авто на вантажівку.

Так що на власні очі переконалася, що нині створюється не якесь безлике,

а саме Народне Українське Військо. І тепер це не просто звук – сини свого народу. Люди, які живуть по ближніх до військових частин селах і аж ніяк не розкошують, усім з ними діляться. «Та бабця, – каже майор Федір, – може б до пенсії копійчину заробила на банці з медом, – так ні – віддає хлопцям і каже, що їй від того на душі легше. З Харкова теж небайдужі люди везуть усе, що попросимо, по першому дзвіночку». Одне слово, – люди самі сьогодні свою армію укомплектовують.

«Та хіба ж за такий добрий і жертвний народ шкода душі й тіло покласти?!» – задає майор риторичне питання. Ні, звісно. Так усі наші хлопці вважають. До початку окупації Криму ще були ті, хто колився щодо війни з Росією. Тепер усі, як один, готові застосовувати зброю, виконуючи присягу на вірність народу. «Ми на своїй землі, і жодному росіянину-загарбнику не дамо пройти». Хоч сам майор народився в Росії, за 12 кілометрів від кордону з Україною. Вчився в російській школі. Там залишилися його друзі і батьки. «Іноді, – розповідає, – доводиться з російськими вій-

ськовими просвітницьку роботу проводити. Наприклад:

– От ви росіяни, які живете в Росії, в Москві, що ви можете мені сказати, хто такий Бандера?

Вони кажуть: «Бандера – це зрадник».

– Якщо ви так кажете, що він зрадник, то кого він зрадив?

– Він зрадив Советський Союз.

А що той ваш Союз дав українцям? Це ж була тюрма народів. Репресії.

Голодомор. Бандера свій народ хотів з тої тюрми звільнити. То чого ж це він зрадник?

– А тепер скажіть мені, хто такий Рамзан Кадіров?

– Це, – кажуть, – борець за свій народ. – Тобто от він вашим російським солдатам різав голови у чеченську кампанію. Потім зрадив свій народ, потім йому Чечню віддали на відкуп, зараз його подільники їздять по Москві на джипах і він – борець за свій народ? І хто він? – Герой Росії. От ти, конкретно, росіянин? Як до цього ставишся? І тут пауза.

І вони мені в таких випадках, коли я їм ставлю незручні питання, кажуть: ми все зрозуміли. Бо не можуть відповісти на питання, які ставлять їх у тупик.

Я їм кажу: «Ви не помічаєте дрова у своїх очах, а все сучки в очах інших народів шукаєте.»

Або ще кажуть: «Ця ваша влада незаконна».

А я їм: «А яке ваше діло? Ви взагалі не маєте права судити, законна наша влада – незаконна. Це справа народу України. Не треба сюди йти. Ми будемо стояти на кордоні і захищати свою землю».

– Як це так? – кажуть. – Ви що, будете брат на брата?

Я їм: «А що, брат на брата може лізти, вибиваючи двері ногою, і кричати: я прийшов тебе врятувати? Ні. Так не буде. Передайте всім: у нас спокійно і все під контролем».

Зустріч козака Святослава із чмошником під пам'ятником Шевченкові у Харкові

Субота. 22.03.2014. 15.00. Сидить молодий козарлюга з кобзою обличчям до пам'ятника Шевченкові. Тим часом поряд на майдані Свободи закінчується сходка «любителів Расі».

Іде мимо пам'ятника бабця з колорадським бантом, її донька і донька її доньки. Підходять до козака і просять заспівати щось для малої. Той перебирає струни і затягує, як боронять козаченьки землю руську від Московщини. Дівчинка аж зіщулилася. Видно, їй і цікаво і страшнувати водночас.

А як пісня закінчилася, підкатує до козака гопник і давай кривлятися-задиратися: «Ну шо? Шо ти тут сидиш, клоун ряжений? Влада твоя майданутая – турчинови, авакови... Придурки. Он напроти наркота як продавалася і продається. Ігрові автомати, контрафакти. Нічо не помінялось. Как отстыгивали ментам так і остыгиваем...» Козак миролюбно і, як на мене, надто розважливо: «Не все одразу, – каже, – от змінимо систему влади – тоді й поговоримо». Гопник: «Та я тибя парву шас. Ти не даживеш. Понял, б...дь?»

Вакруг шеї балалайку абматаю». І тут, бачу, обличчя у козака змінюється, червоніє, і він поволі піднімається. Це треба було бачити!!! Десь удвічі вищий, здоровенний, одне слово, з плоті і крові Микита Кожум'яка. Якби жіночки колорадські цього чмошника грудню не закрили, – від нього під Шевченком точно би мокро місце залишилося.

Козак же потім розповів про себе, що звуть його Святославом, працює вантажником м'яса на ринку. У вільний час займається боксом, майструє козацькі «чайки», любить мандрувати, на байдарці проплив увесь Донець. Пише пісні, вірші і час від часу приходить до Тараса Григоровича, щоб з ним поділитися думками. На моє питання, чи не боїться він уркоганів, які нині псячими зграями кидаються на людей, говорить, що його улюблений казковий герой з дитинства – Котигорошко. І сам він вважає себе нащадком козаків-характерників. Тому – який там страх! Варто лише піднятися...

Сторінку підготувала Ольга РІЗНИЧЕНКО.

Світлина автора

Пізно увечері в суботу 22 березня у соцмережах пройшла інформація, що традиційне недільне Віче в Харкові скасовується. Попри це люди біля пам'ятника Шевченкові зібралися. Координатори Євромайдану попереджають, що за десять хвилин колоради від Леніна сунуть в бік українського Харкова, що вони агресивні і можливі бійки.

Наше майбутнє

Люди обурюються: «Скільки можна боятися?!»

Весна лікує від страхів

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпропетровськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Донецьк	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Запоріжжя	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Івано-Франківськ	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Кіровоград	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Київська обл.	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93

Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 54-64-07

Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернівці	Рябенко Валерій	(04622) 4-38-81

❗ **ЧИ БУДЕ СУД, ЧИ БУДЕ КАРА?**

ЩО ЧЕКАЄ МАЙДАНІВЦЯ ВДОМА

10 березня 2014 року Сергій Бідник прибув до Кисва, щоб забрати додому свого старшого сина Максима Бідника, тому що той був українець виснажений – і фізично, і морально, адже стояв на Майдані з грудня 2013 року.

«Підрозділ «Сармат» направляється додому для співпраці з органами МВС Бердянського та Приморського районів Запорізької області з метою протидії сепаратизму та розколу України» – таким був наказ командира третьої сотні самооборони Олександра Ярошука.

Сергій Бідник, Максим Бідник, Андрій Барило, Ігор Сатонін та Андрій Григоренко зупинилися у місті Приморську у давнього товариша Сергія Бідника – щоб поїсти гарячого та перепочити. Поївши, Максим сказав батьку, що хоче відвідати матір та молодшого брата Дмитра, які проживають в селі Долинське Бердянського району – за 30 кілометрів від Приморська, і батько, трохи провагавшись, дав згоду. Далі розповідає Сергій Бідник.

Через годину після того, як Максим поїхав додому, приблизно о 17:00, мені зателефонувала дружина і повідомила, що на Максима напали активісти Партії регіонів. Мене попереджав товариш, що у Запорізькій області Партією Регіонів створені загони самооборони «Щит», завдання яких – ламати фізично та морально всіх, хто повертається з Майдану, але я не думав, що «Щит» діятиме в селі Долинському. Взявши з собою трьох бійців підрозділу «Сармат», я виїхав додому – в село Долинське. Підїхавши до двору, це вже було затемна, я побачив, що дружину та синів штовхають люди у цивільному. Я попросив незнайомих проказати посвідчення, вони відмовлялися, тоді я сказав їм, щоб вийшли з двору. У відповідь на мою вимогу покинути подвір'я – мене і мою сім'ю облили нецензурною лайкою, а потім один із хамів сказав: «Через две недели придут русские и вы, йо..ные хахлы, будете стоять раком, а то, видите ли, свободы захотелось...». Після цього я взяв сокиру і наказав покидаємо покинути мій двір. Вони відкрили вогонь із пістолетів у повітря і відійшли за межі подвір'я.

Приблизно о 22-й годині приїхали три легковіки, у двір зайшли двоє чоловіків у цивільному і пояснили мені, що їх викликали впливові в п'яти селах активісти Партії Регіонів Світлана Горішняк та Ян Чайка, тому що бояться бандерів. Я пояснив людям у цивільному, що ми всі місцеві і інциденти нам не потрібні. Трохи покрутившись біля двору, вони поїхали.

Близько другої ночі до подвір'я підїхали три мікроавтобуси, з яких вийшли вісім осіб. Мікроавтобуси відїхали від мого двору метрів на сто і зупинились. Восьмеро невідомих підійшли до двору і, б'ючи ногами у ворота, наказували нам залишити Запорізьку область до ранку. Один із них представився Максимом Марковим і сказав, що на своїй землі не потерпить бандер і вонючим хохлом тут робити нічого. У відповідь на такі слова мої сини Максим та Дмитро завели мотокосу і мотопилку, а я взяв до рук сокиру і сказав непроханим гостям, щоб заходили до двору, в цей час до мене через город прийшов сусід Олександр Барчунінов і повідомив, що в тих людей, які стоять біля мікроавтобусів, у руках зброя: чотири карабіни СКС та два автомати АКСУ-74. Олександр Барчунінов добре розуміється на зброї, бо є біженцем із Таджикистану. Я відвів своїх синів до хати.

О дев'ятій ранку 14 березня 2014 року до двору підїхав голова сільської

Максим БІДНИК

ради В.Пележко та незнайомий чоловік, який представився в.о. начальника Бердянського міськрайвідділу МВС України, я показав документи: наказ про співпрацю і посвідчення Самооборони, він все це сфотографував і сказав, що о десятій ранку 15 березня 2014 року чекає мене в райвідділі міста Бердянська.

Наступного дня, о шостій ранку, коли я на кухні пив каву, нас захопив антитерористичний загін «Сокіл» і передав у руки оперативників. Загальна кількість працівників міліції, що вдерлися до хати, складала 24 особи, мене били до безпам'ятства, потім облили водою, щоб я опритомнів. На мої вимоги дати можливість звернутися до адвоката – нещадно били. Я втрачав свідомість, мене відливали водою і знову били. Вони робили обшук з понятими, яких привезли з собою.

Близько дванадцятої години мене, мого сина Максима та його друзів Андрія Барила, Ігоря Сатоніна та Андрія Григоренка погрузили в автозак, коли мене виводили з хати, я бачив, як мою дружину Тетяну Миколаївну Бідник, яка відмовлялася йти, двоє чоловіків били прикладами автоматів. Сина Дмитра, який ще школяр, в кутку хати били ногами.

У райвідділі нас жорстоко катували до сімнадцятої години, при цьому наголювали, що на півдні – України не буде! Буде Росія! Казали нам, щоб ми забиралися геть. Найбільше лютував начальник карного розшуку Володимир Кіреєв, він бив руків'ям пістолета по кінцівках. Потім мене змушували написати, що я не маю ніяких претензій, обіцяли, що як тільки це напишу, мене відпустять додому. Я попросив викликати швидку – так як у мене післяопераційний період (мені видалили грижу), мене знову били до втрати свідомості. Коли я опритомнів, мене провели кризь стрій міліціонерів ППС, вони били мене кийками і ногами. Далі мене кинули в спортзал, де на мене чекало чоловік п'ятнадцять, серед них були ті чоловіки, які приїжджали до хати уночі, вони підсовували мені папірці, якщо не підписував, то били руків'ям пістолета по м'язах ній.

О 22:30 мене привели до виходу із райвідділу, наказали розписатися в книзі; начальник карного розшуку Володимир Кіреєв сказав мені: «Ты, сука, будешь петь русский гимн, стоя на коленях». На

ганку вже стояла моя родина та друзі Максима. Максим тримався за груди.

Приїхавши додому, я побачив, що моя та синова машини пошкоджені: була вирвана електропроводка та порізані колеса. Відчуваючи небезпеку, ми покликали на допомогу друзів і почали лагодити автомобілі.

Із свідчень Максима Бідника.

Десь о шостій годині ранку 15 березня 2014 року до мого дому увірвалися більше двадцяти озброєних людей, вони без розмов почали бити нас прикладами по голові. Вдягнувши на руки кайданки, побризкали в обличчя газом і поклали нас на підлогу. Далі нас били ногами по голові і по всьому тілу – виключно за те, що ми були на Майдані. Об прапор Самооборони Майдану витирали ноги, а потім встромили в нього вила. Наліпки, що були на моїй автівці, ліпили нам на спину та фотографували це, а потім ними нас «годували». Мене змусили проковтнути наліпку «Небесна сотня».

Виводили нас по одному на город і заставляли бігти, щоб застрелити при спробі втечі. Що казати про нас, самооборонців Майдану, якщо катували мого брата школяра та били матір прикладом по нирках. Це все відбувалося, приблизно, до тринадцятої години. Потім нас погрузили в автозак і відвезли до Бердянського РВ УМВС. Там нас розмістили по окремих кабінетах, куди по черзі заходили співробітники ППС, ДАІ, слідчі, керівництво – вони всі нас били і кричали, що ми майдануті наркомани, і вимагали віддати гроші та золото, які ми заробили на Майдані. Коли я казав, що стояв на Майдані не за гроші і золото, вони кричали, що брешу. Найжорстокіше мене бив начальник карного розшуку Володимир Кіреєв, він поклявся, що вб'є нас, але не своїми руками, а нас заріжуть або втоплять зеки, які йому щось винні. Погрожував, що коли зеки прийдуть, то ми не виживемо.

О 22-й мені дали підписати якісь папери, давали до рук зброю. Я підписував папери та у руки зброю, бо був упевнений, що не виживу, але нас чомусь випустили.

Міліціанти забрали у нас усі документи, телефони, кредитні картки і гроші. Нас насторожили дії міліціантів, потім ми помітили, що за нами стежать.

Полагодивши автомобілі, це вже було між четвертою і п'ятою годинами ранку, ми поїхали з Долинського. О дев'ятій ранку на телефон матері зателефонував голова сільради (матері вдалося сховати телефон) та повідомив, що наша хата згоріла. Невідомі підперли вхідні двері і закидали хату коктейлями Молотова, думаю, що нас хотіли спалити живцем.

Невже повторюються події 1649 року? Тоді, виборовши привілеї для «обраних», селяни повернулися до своїх панів, які їх жорстоко катували або вбивали. Підписавши Зборівську угоду і набравши 40 тисяч козаків до реєстрового війська, Богдан Хмельницький наказав селянам повертатися додому і коритися панам під загрозою смертної кари.

Сергій Бідник разом з сином повернулися на Майдан – у наметове містечко за сценою Майдану. У них немає домівки, документів, здоров'я та довіри до нової влади. Хочете допомогти постраждалим майданівцям – телефонуйте за номером: +38097-863-04-02.

Віталій ПЕРЕТЯТЬКО

❗ **ЗЛОЧИН**

ВІДСТРІЛЮЮТЬ НЕУГОДНИХ... КРЕМЛЮ?

У ніч з 24-го на 25 березня у Рівному було вбито координатора західно-українського «Правого сектора» Сашка Білого – Олександра Музичка.

Він знав, що його хочуть убити. За тиждень до трагедії оприлюднив відеозвернення, в якому повідомив, що має стовідсотково достовірну інформацію про те, що «керівництво Генпрокуратури і МВС України прийняли рішення про моє фізичне знищення». Говорив про ймовірну загибель спокійно, без істерики. Під час Першої чеченської воював за їхню і нашу свободу – саме так, бо посилюючи на вірну смерть щойно мобілізованих солдат, російські офіцери їм говорили: «Возьмем Чечню, поїдемо в Крим», про що, опинившись у полоні, самі й розповідали. З походом до Криму вони «затрималися» на 20 років. А Сашкові тим часом доводилося не раз дивитися смерті в вічі. Коли ж його «заочно арештували» в Росії, він міг з великою долею вірогідності припускати, що вирок уже винесено і постріл пролунає на Батьківщині. Чомусь не сховався. Не вірив, що після оприлюднення наважаться?

...Сашко Білий загинув під час спецоперації по його затриманню, яку міліція, з невластивою їй скрупульозністю, готувала і здійснювала силами «Сокола». Рівненських правоохоронців до затримання не залучали... Рівненський активіст «Правого сектора» Ярослав Гранітний, який бачив тіло Білого на місці трагедії, каже, що той був у кайданках, на тілі – три рани – в ногу та серце, а на грудях роздертий одяг. «Ті, що вбивав його, переконалися, що на ньому нема бронежилета, і тоді вистрілили в серце», – каже Гранітний. Така версія цілком правдоподібна. Схоже, на пораненого в ноги Сашка наділи кайданки. А далі діяв убивця, той, хто мав наказ виконати вирок. Чий? Росії? Чи тих, кому дуже кортіло продемонструвати їй свою солідарність у боротьбі... проти їй же неугодних? «Правий сектор» вимагає арешту бійців «Сокола», відставки з поста очільника МВС А.Авакова, якому обіцяє помститися. Що тут зчинилося! Аваков, мабуть, зі страху, обізвав «Правий сектор» бандитами, з якими він боротиметься. Нещадно розправлятися з ними грозився того ж дня у Шустера бютівець С.Соболев. На тлі загибелі людини, тіло якої ще не поховали, його безпардонний монолог (який очевидно, мав налякати всіх, хто не поділяє позицію БЮТу) виглядав аморальним блюзнірством. Після Соболева запрошеним на програму співбесідником не залишалося часу, щоб з'ясувати своє ставлення до вбивств замість затримання.

Такий незручний і в Україні і поза її межами, та ще й подразник спокою «незаконними діями», Сашко був відданим Україні патріотом і загинув, бо був ворогом її ворогів. Проти яких, до речі, чинна влада навіть санкції не застосовує, як і не чинить перешкод, якщо комусь із них забагнеться щезнути разом з мільйонами, чи то пак, з мільярдами євро. А за фактом убивства Сашка Білого – Олександра Музичка міліція порушила кримінальну справу і може навіть знайде чи призначить винного. Поки що вона поширює чулки, начебто Сашко Білий сам себе убив, двічі вистріливши в серце... скутими кайданками руками. Друзі убитого сказали, що будуть добиватися проведення незалежної експертизи, яка встановить, з якої відстані в нього стріляли. Та експертизи не буде. Сашка поховали поспіхом. Наступного дня, о 10 годині ранку у Рівненському обласному академічному театрі відбулася громадянська панахида. О 12-й його відспівували в Покровському соборі. Поховали в рідному селі Бармаки Рівненського району. Періщив дощ. «Природа за Сашком плаче», – казали земляки.

Думаю, Сашкові, як і кожному з нас, хотілося б насамперед знати відповідь на сакраментальне питання: чи в Україні й далі відстрілюватимуть тих, на кого вкаже Москва.

Марія БАЗЕЛЮК

Євген МАРЧУК: «КРИМ МОЖНА ПОВЕРНУТИ»

Наскільки адекватно відреагував Захід? Яких прорахунків припустилася влада? Чи продовжить Росія наступ на південь та схід України? Чи можна повернути Крим? Що Україні треба робити сьогодні? Відповіді на ці запитання дає людина, яка зіграла ключову роль у розв'язанні двох кримських криз – на початку 1990-х та у 2003-му. Євген Марчук виступив нещодавно з доповіддю «Уроки для України» на Форумі «Виклики часу: Експертна думка» в Київському міжнародному інституті менеджменту МІМ-Київ. Виступ колишнього прем'єр-міністра викликав великий резонанс в аудиторії, яка відреагувала численними запитаннями. Пропонуємо основні тези доповіді та відповіді Євгена Марчука.

«НАСТАЄ ЕТАП ВИСОКОІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КРИМСЬКОЇ КРИЗИ»

«Сьогодні можна стверджувати, що вторгнення в Крим було реально повністю заблокувати – без стрільби, літаків, танків..., якби вчасно ухвалювалися рішення і відповідно до них діяти. Треба визнати, наша країна знаходилася в складному становищі після подій на Майдані. Росія вдало використала цей момент – політична, військова, інформаційна операції із супроводженням роботи спецслужб нею готувалася давно. Наприклад, організувати паспортизацію населення Криму, яке зараз триває на півострові, експромтом неможливо. Нова влада опинилася в складній економічній ситуації, до того ж, державні структури були дезорганізовані, плюс нинішні керівники не мали досвіду реагування на подібні кризові явища.

Тим не менш, серйозні прорахунки можна було уникнути. Чому я так вважаю? Мені довелося займатися двома російсько-українськими кризами. Перша якраз була пов'язана з аналогічними подіями в Криму в 1993–1994 рр. Друга стосувалася конфлікту навколо острова Тузла в 2003 р. Під час першої кризи теж було дуже близько до стрільби, але нам вдалося не допустити ескалації.

У 1994-му все починалося аналогічно. Спочатку інформаційна атака населення, потім з'явилися козаки з Кубані на фестивалі до Семфірополя, далі росіяни підняли по тривозі морський спецназ (відставників), активізувалася розвідувально-пропагандистська робота ЧФ РФ, була піднята бригада морської піхоти, з'явився місцевий сепаратист – так званий президент Мешков (зараз цю функцію виконують Константинов та Аксенов), готувався тоді референдум із схожими сьогодні запитаннями і т. д. Українські спецслужби та військові структури на той час були в кращому стані ніж зараз, нам досить швидко вдалося виявити і локалізувати російські плани. Не дивлячись на проблеми, це можна було зробити і зараз.

Перша фаза інтервенції в 2014-му в Криму була на 95% схожа з тим, що було в 1994-му. Тому зараз, коли росіяни почали реалізовувати свою операцію на півострові, не тільки я, а і багато інших експертів публічно попереджали українську владу про подальші кроки Москви. Наприклад, адмірал Кабаненко криком кричав – виводьте кораблі з Донузлава і Севастопольської бухти у відкрите море, тому що буде операція по блокуванню. Не зробили. Добре, що хоч наші прикордонники все вивели.

Другий етап операції розпочався, коли з'явилися «зелені чоловічки» в Криму.

Паралельно про плани росіян було зрозуміло і з того, що біля кордонів України вони розпочали найкрупніше за два десятиліття навчання із залученням великої кількості особового складу і техніки. В такій ситуації Україна одразу могла оголосити свої навчання, а це означає укріплення кордонів, Керченської переправи, посилення охорони всіх воєнних об'єктів в Криму тощо. Звичайно, навіть після цього інтервенція російських військових на півострів могла відбутися, але вона була б однозначно наступальною, і без крові тут точно б не обійшлося. У такому випадку росіяни б проявили себе стовідсотково відкритими агресорами.

Ще одна проблема. Це так званий квотний принцип призначення керівників в силові структури, який абсолютно недопустимий в кризовій ситуації. Поки в Києві ділили портфелі, Росія вже закінчувала перший етап операції. Одну фракцію не влаштували квоти, які їй виділялися, тому вона блокувала призначення урядової структури. Не призначалися міністр оборони, начальник Генштабу... Який може бути квотний принцип, якщо на півострів входить величезна воєнна структура? Росія вже почала включати воєнний компонент, а в Криму ще сидить незвільнений начальник Генерального штабу України, призначений ще Януковичем, який віддає накази, сприяючи інтервентам. Та навіть коли його звільнили, нового начальника Генштабу призначили не сразу.

Я переконаний, що до кримської трагедії і трагедії нашого флоту загальнонаціональне розслідування неминуче. Не зараз. Пізніше. За секундами, за міліметрами, за всіма вертикалями і горизонталями, за всіма резолюціями і наказами і за відсутності таких, щодо Кабміну і парламенту, щодо фракцій та їхніх лідерів, щодо Комітету ВР з питань оборони і нацбезпеки, щодо виконуючого обов'язки президента. Усе буде вивернуто навиворіт. Народ вимагатиме і дуже твердо. Ніхто не в змозі зупинити це розслідування. Воно буде не про те, що комусь здається, а про те, що і хто конкретно робив або не робив відповідно до законів України, нормативних актів і посадових інструкцій. Особливо, в першій фазі. Ну наприклад, чому не вивели кораблі на рейд, коли загроза була очевидною? Це публічно вимагали зробити фахівці військово-морської справи. Хто і чому дав команду не виводити? Чому це зробили прикордонники? Я знаю, чим зараз в кулуарах виправдовуються. Але їхні аргументи – дитячий лепет.

Це буде не Тимчасова слідча комісія парламенту, а загальнонаціональне масштабне розслідування.

Тому виникає питання – що робити далі, кому і як? В першу чергу, державним струк-

турам треба залучати військових теоретиків і практиків. Вони у нас є.

Позитивом є те, що Україна підписала політичну частину асоціації з Євросоюзом. В такий спосіб, всі держави ЄС визнали владу в Києві, чого не хоче робити Росія, постійно наголошуючи на нелегітимності української влади.

Другий позитив у тому, що до світових гравців нарешті дійшло усвідомлення, що ситуація з Кримом – це дуже серйозно, і це не тільки українська проблема. Але ми маємо розуміти, що ніхто за нас воювати на нашій території не буде. По-перше, ми не є членами НАТО, по-друге, всі миротворчі операції ООН проводяться за іншою, ніж є на даний момент в Криму, політико-правовою процедурою. Допомога може бути, наприклад, з американської сторони – технікою, спеціальними акціями розвідувального характеру тощо.

Можна прогнозувати, що до президентських виборів, ситуація в Україні не покращиться. Наступна задача Росії – зірвати вибори 25 травня. Будь-який спровокований конфлікт, наприклад, в Херсонській чи Донецькій області – це підстава не визнавати майбутню владу. Тому вже зараз треба дуже серйозно готувати переговорну групу з Росією (переговори все одно доведеться вести), не дивлячись на те, що вона сьогодні відкидає всі контакти з українською стороною. Російська переговорна машина – дуже могутня. Переговорниками мають бути не галасливі патріотичні діячі, а професійні і досвідчені люди. Для початку треба шукати посередника. Хто ним може бути?

Наприклад, ми знаємо, що Мустафа Джемільов говорив з президентом Росії Путіним, зустрічався з прем'єром Ердоганом та генсеком НАТО Расмуссеном, буде днями виступати в ООН. Фактор кримськотатарського народу – дуже серйозний і важливий для України. Хочу підкреслити, що на нещодавній зустрічі експертів у Верховній Раді, я запропонував українській владі висунути Мустафу Джемільова як кандидата від України на Нобелівську премію миру. Це справедливо і буде серйозним сигналом для кримськотатарського народу з боку України. Обґрунтувань більше ніж достатньо: в'язень сталінських таборів, вніс суттєвий вклад у врегулювання гострої кримської кризи 1993–1994 років і я готовий допомогти обґрунтуванням, тому що добре знаю ті події і його участь. А також Мустафа Джемільов зараз вживає великих зусиль для мирного врегулювання конфлікту в Криму. Сьогодні дуже важливо, яке рішення відпрацює українська влада по відношенню до кримськотатарського народу.

Посередниками також можуть бути – окремі міжнародні структури.

Не дивлячись на те, що Росія остаточно завершила анексію Криму, впадати в паніку не треба. Зараз настає етап високоінтелектуальної частини цієї кризи. Це момент, коли може відбутися концентрація всього інтелектуального потенціалу країни. А він у нас високий. Сьогодні треба залучити всі можливості в державі і міжнародну спільноту. Наприклад, зараз як ніколи надзвичайно вигідна ситуація для України – списати державний борг. Економіка України в дуже тяжкому стані, країна пережила Майдан, відбувся факт агресії на нашу територію Росією – це фактори, які дають нам підстави вимагати скасування державного боргу. І це далеко не всі можливості, які ми можемо сконцентрувати на користь України.

«НАШ ПОТУЖНИЙ ФАКТОР – ЦЕ ПОКАЗОВЕ ЄДНАННЯ НАЦІЇ»

– Невизначеність з боку української влади щодо військовослужбовців в Криму виглядає як зрада. Які, на вашу думку, мають бути дії?

– Те, в якому стані сьогодні опинилися наші військові в Криму – це ганьба для керівників у Києві.

– Чи зможе Україна повернути Крим?

– Крим можна повернути. Деталі розкривати не буду.

– З вашої точки зору, чи буде реалізований «кримський сценарій» Росією на півдні та сході України?

– Ще місяць тому ми не могли собі уявити, що Росія може вторгнутися в Крим.

Після того, як це сталося, справжні наміри Росії остаточно розкрилися. Тому люди мають розуміти це і бути готовими до всього. Якщо Росія почне повномасштабну всеохоплюючу війну, що не виключно, будуть великі жертви з боку цивільного населення. Мені в це не хочеться вірити. Я допускаю, що може бути не повномасштабна війна, а серйозні провокації.

Про що свідчить зростання рейтингу Путіна через агресію в Україні? Що нам треба багато чого переоцінити в українсько-російських стосунках, сприйнятті один одного, співпраці... Хочемо ми чи не хочемо нам доведеться налагоджувати глибоку роботу з системою колективної безпеки.

– Враховуючи революційні події в Україні і взагалі як себе поводи́ла минула влада, виникає запитання – на кого працював Янукович?

– Янукович мав всю владу в Україні. Чому втік? Не думаю, що він злякався Майдану. У колишнього президента були всі можливості, щоб не тікати, а керувати державою. В Києві і Україні в цілому ще за радянських часів є спеціальні комплекси вразі якщо почнеться ядерна війна. Вони повністю дозволяють керувати державою: виступати по телебаченню, приймати рішення, управляти урядом, Збройними силами... Янукович про це знав. Також з'ясувалося, що охорона з Адміністрації Президента була знята, господар швидко покинув і Межигір'я, хоча ці об'єкти ніхто не штурмував. Втік не тільки Янукович, а і його близьке оточення. Питання – чому все-таки Президент великої європейської країни тікає? Для підказки, поставлю ще одне запитання – де він з'явився?

– Це дурість чи злочин?

– Це добровільна панічна втеча від президентських повноважень. В критичний момент для країни, президент тікає на територію іншої країни. А потім звідти ще і

«...Щодо кримської трагедії і трагедії нашого флоту загальнонаціональне розслідування неминуче. Не зараз. Пізніше. За секундами, за міліметрами, за всіма вертикалями і горизонталями, за всіма резолюціями і наказами і за відсутності таких, щодо Кабміну і парламенту, щодо фракцій та їхніх лідерів, щодо Комітету ВР з питань оборони і нацбезпеки, щодо виконуючого обов'язки президента. Усе буде вивернуто навиворіт. Народ вимагатиме і дуже твердо. Ніхто не в змозі зупинити це розслідування.»

Євген Марчук

закликає державу, в якій він знаходиться, вчинити акт агресії проти своєї країни. Це стовідсотково підпадає під статтю «державна зрада».

– Не секрет, що події останніх місяців в Україні тісно пов'язані з геополітичною боротьбою, яку ведуть як мінімум два світових гравця за нашу країну. Які плюси є у самої України в цій грі?

– Є ще й третій гравець, який поки веде себе обережно, – це Китай.

Головний наш аргумент – пояснити і розтлумачити міжнародному співтовариству, що Україна входить в сферу стратегічних інтересів Росії. Зараз це вже очевидно: Південна Осетія, Абхазія, Крим, а далі Придністров'я, тобто пояс військових баз на стику з НАТО. У системі глобальної безпеки, це означає, що на південно-східному фланзі НАТО з'явився непотопляючий авіаносець Росії – військово-стратегічна база «Крим».

Хочу нагадати, що з 1994 року Україна бере участь у програмі НАТО «Партнерство заради миру». Крім цього, Україна брала участь у всіх миротворчих операціях ООН. Отже, у нас є моральне право вимагати у цих структур гарантувати нашу безпеку. Незважаючи на складні, тривалі, демократичні процедури прийняття рішень, західним країнам необхідно шукати неординарні шляхи. Те, що сьогодні терпить Україна, це не тільки наша проблема, це питання європейської і навіть світової системи безпеки.

Фактичний розрив Будапештського меморандуму з боку Росії поставив хрест на проблемі ядерної безпеки у світі. Я думаю, після Криму буде ще докладено багато зусиль, щоб не допустити поширення ядерної зброї, але це вже буде зовсім інший рівень переговорів.

Наш потужний фактор – це показове єднання нації. Звичайно, відмінності між Львовом і Донецьком залишаються, але за останні місяці відбулися серйозні зрушення у свідомості людей, навіть щодо НАТО. Потенціал єднання у нас великий, і він далеко не вичерпаний.

– **З вашої точки зору, чи є зараз у нашої країни чинники, які могли б зацікавити Росію?**

– Певною мірою Росія сама оголосила ці чинники – федералізація України, друга державна мова російська, не вступ до НАТО. Так от, якщо з приводу другої державної мови можна знайти якусь формулу, то щодо федералізації ситуація набагато складніша. Ще складніша вона з приводу не вступу до НАТО. Росія говорить про нейтральний статус України. Але хто може повірити в гарантії безпеки нашої країни з боку Росії, якщо такі будуть, після того, що сталося? Це мають бути дуже сильні гарантії. Плюс участь у цьому питанні повинні брати ряд західних країн-гарантів. Але все це має бути не нав'язано іноземною державою, а стати предметом спокійного внутрішньодержавного розгляду.

Як аргумент сьогодні доводиться чути про перекриття Україною газопроводу, але відповім коротко – це дурість.

Санкції проти російських політиків та олігархів з боку Заходу – все це має значення. Безсвідомо це не пройде, але ми бачимо, що на вищому рівні в Москві рішення прийнято: будь-якою ціною заволодіти Кримом. Тепер, думаю, не дивлячись на всі російські обіцянки, Крим відчуже що таке невизнання всім світом. Без світових інвестицій Росія не зможе підняти Крим.

– **Ми знаємо, що Росія веде потужну інформаційну кампанію проти України. В якому стані знаходиться сьогодні наша інформаційна безпека?**

– Проблема інформаційної безпеки свого часу мені довелося займатися досить глибоко. Тут питання стоїть не тільки про інформування свого народу, а і про роботу за межами країни. Ми бачимо сьогодні, що Росія фактично довела до істерії щодо реального стану справ України не тільки своє населення, а досить сильно і нахабно вторглася в інформаційний простір України. Точно так було у 1994 році. Інформаційна безпека – це реальний компонент безпеки суспільства. Це дуже коштовна річ, ціла армія фахівців, техніка, супутники... В Україні є три розвідки, які навчені щодо інформаційного забезпечення, але їх дії мають бути скоординовані на державному рівні. Також у нас є багато хороших, підготовлених журналістів. Отже потрібне стабільне фінансування цієї сфери. Таке розуміння має бути на найвищому політичному рівні.

– **Які позитиви ви бачаєте в нинішній непростій ситуації?**

– З'явилися реальні прикмети зародження української нації, не українців, а нації. Цьому зараз сприяє і присутність на наших кордонах російських військових. Сьогодні кримські татари найбільші «бандерівці» в Криму. Слава Богу, що процес формування нації не згасає, а й далі триває. Попереду нас чекають дуже важкі економічні випробування. Але я вважаю, що саме вони спонукатимуть нас до дійсних, глибоких, економічних, ринкових реформ.

Іван КАПСАМУН,
«День», №54

АНЕКСІЯ

«ГАЗПРОМ» ЗАХОПИВ ШЕЛЬФ ЧОРНОГО МОРЯ

Однією з головних причин анексії Криму стало захоплення нафтогазових родовищ шельфу Чорного моря. Найближчим часом видобуток вуглеводнів на шельфі Чорного та Азовського морів міг зрости в 10 разів, адже в розвідку та видобуток морських скарбів прийшли світові лідери. Чорноморському шельфу прогнозували долю другого Каспію.

Наталка ПРУДКА

Компанія «Чорноморнафтогаз», практично вже в п'ятницю, 14 березня, була повністю підконтрольна російським військовим та «Газпрому». В руках агресора опинилося все обладнання, включаючи закуплені 2012 року дві бурові вишки, здатні вести видобуток вуглеводнів на великих глибинах – так звані «вишки Бойка». Перший заступник голови правління «Чорноморнафтогазу», що входить до складу НАК «Нафтогаз України», Володимир Плечун в коментарях Forbes повідомив, що захоплене майно компанії та можливості щодо подальшої розробки шельфу Чорного моря можуть збільшити капіталізацію російського «Газпрому» на \$50 млрд, що з лихвою покриє витрати на окупацію Криму. Нині всі морські вишки охороняють автоматники, викрадені всі документи «Чорноморнафтогазу». Самопроголошений прем'єр Криму Сергій Аксьонов розпорядився подальшою долею української компанії – її передали російському «Газпрому».

Протягом останніх шести місяців «Чорноморнафтогаз» наростив видобуток газу на 23 відсотки. За даними Володимира Плачуна, «якщо був план 1,6 млрд кубометрів на рік, то такий приріст свідчить, що ми дуже швидко вийдемо на показник понад 2 млрд кубометрів, – саме стільки сьогодні споживає Крим».

Насправді втрачені можливості України за рахунок нарощування видобутку нафти та газу на шельфі Чорного моря набагато більші, ніж вищезгадані \$50 млрд. У захопленому Криму в руках агресора опинилися багаті вуглеводневою сировиною родовища морського шельфу. 2007 року керівництво «Нафтогазу» заявило, що видобуток вуглеводнів на шельфі Чорного та Азовського морів дуже швидко можна збільшити в 10 разів. Для цього необхідно залучити до розвідки закордонні технології глибокого буріння.

Прискорений розвиток вуглеводневого видобутку з морського дна вимагає колосальних фінансових вкладень. Основні поклади чорноморського шельфу заховані на великих глибинах – понад 200 метрів. До речі, на великих глибинах видобувається понад 60 відсотків всіх світових ресурсів вуглеводнів. Світовий досвід показав, що умовою для стабільного розвитку стала геологорозвідка, темпи випередження якої мають забезпечувати приріст запасів у 5 разів порівняно з річним видобутком вуглеводнів. Дослідження

морських шельфів вимагають величезних капіталовкладень. Всі сподівання Україна поклала на світових лідерів нафтогазового видобутку, які володіють і знаннями, і технологіями.

Світові лідери видобутку нафти й газу постійно цікавилися запасами, що зберігаються в територіальних водах України. Український шельф входить в Альпійсько-Гімалайський пояс, де також розташовані потужні нафтогазоносні регіони Ірану, Іраку, Азербайджану, північного Кавказу та Румунії. Прогнозні ресурси Чорного та Азовського морів у газовому еквіваленті оцінюють від 4 трлн до 13 трлн куб. метрів! Український шельф привабливий ще й тим, що коефіцієнт успішності геологорозвідки досягає значення 0,5 – 0,6, тоді як середньосвітовий показник – 0,3. Це означає, що із десяти пробурених свердловин, 5–6 будуть успішними, тобто, майже в 2 рази більше, ніж на інших континентах. До відома: пробурити одну свердловину коштує понад \$10 мільйонів.

Причини вторгнення в Крим – захоплення морських шельфів

Михайло ГОНЧАР, керівник енергетичних програм Центру «Номос»:

«Мова йде про Чорне море. За підсумками масштабних геологорозвідувальних пошукових робіт на шельфі і в глибоководній зоні вже в найближчі 5 років стане відомо, чи стане за покладами вуглеводневих ресурсів Чорне море другим Каспійським чи Північним морем. Є прогнози, що це буде саме так.

Вже є перші позитивні результати досліджень Чорного моря в румунському секторі. В український сектор також прийшли потужні міжнародні компанії – це конкуренти «Газпрому». Тому Росії необхідно ці проекти нейтралізувати. Безумовно, що нестабільна ситуація в Криму переводить всі проекти західних корпорацій щодо розробки надр Чорного моря в розряд віртуальних. Ніхто ні centa не потратить для того, щоб здійснювати там пошукові роботи. Розпочавши військові дії на території України, Росія одним махом накляє мінімум 4 міжнародних проекти за участю провідних світових компаній».

Втрачені можливості на шельфі Чорного моря

Володимир ПЛЕЧУН, перший заступник голови правління «Чорноморнафтогазу»:

«Там вже працюють розвідані родовища, які за мінімальних вкладень можуть збільшити видобуток як мінімум в 2 рази. Ми так і планували, що найближчим часом збільшимо видобуток до 5 млрд кубометрів на рік. Готувалися вести трубу на Одесу, вже трубоукладач стоїть на трасі. Півроку роботи – і труба була б прокладена, що відразу дає можливість збільшити видобуток на півмільярда кубометрів. Все було сплановано. Але, на жаль, тепер це не для нас, не для України».

Активно інвестуючи в геологорозвідку та розробку родовищ, цілком реальним виглядав прогноз про збільшення щорічного видобутку газу на морському шельфі на 5 млрд кубометрів, а нафти – на один мільйон тонн. Українська компанія, що здійснює геологорозвідку та видобуток з морського дна «Чорноморнафтогаз» працює лише на мілких глибинах – до 76 метрів, хоча основні поклади заховані на глибинах понад 200 метрів. Провідні світові компанії опанували технології буріння на глибинах понад 2 кілометри.

Лідери світового бізнесу ExxonMobile, Chevron, Shell, американська HuntOil, бразильська Petrobras давно намагалися зайти на український шельф, але заяви українських чиновників про доцільність опанування морських шельфів довго залишалися лише деклараціями. Серйозно задумалися про опанування морського дна після стрімкого зростання ціни на російський та середньоазійський газ. Наприкінці 2005 року в Україні був оголошений міжнародний тендер на розвідку та видобуток енергоносіїв на Прикерченській ділянці шельфу Чорного моря площею майже 13 тис. кв.км. Перемогла американська VancorInt – компанія обіцяла інвестувати в геологорозвідку \$150 млн, а в разі успішної розвідки, інвестиції планували збільшити до \$2–3 млрд. У жовтні 2007 року VancorInt поступилася правами та обов'язками щодо підписання угоди про розподіл продукції компанії VancorPrykerchenska, співвласником якої були ДТЕК та російський бізнесмен Євген Новицький. Однак через конфлікт з урядом Юлії Тимошенко роботи не велися і лише в червні 2013 року український суд визнав мирову угоду, яка раніше була затверджена Стокгольмським арбітражем. Дані про роботу компанії відсутні, адже часу обмаль.

Важливим стало те, що наприкінці 2013 року, за даними экс-міністра Едуарда Ставицького, було підписано угоду про видобуток газу на мілководному шельфі в Керченській протоці між Україною та компаніями Eni (Італія), ElectricitedeFrance (Франція). Планувалося залучити до \$ 4 млрд.

Також підготовлено до підписання угоду на видобуток газу на глибоководному шельфі Чорного моря – ділянки «Скіфська» – з консорціумом на чолі з компанією ExxonMobil Exploration and Production Ukraine B.V. Цей консорціум переміг у конкурсі 2012 року. До його складу входять: американська ExxonMobil (40 відсотків, оператор), Shell (35 відсотків), австрійська OMV в особі румунської «дочки» Petrom (15 відсотків) та НАК «Надра України» (10 відсотків). Звісно, що тепер всі ці проекти будуть заморожені.

Хоча варто нагадати, що базовий сценарій проекту оновленої Енергетичної стратегії України на період до 2030 року передбачав зростання річного видобутку газу (не лише на шельфі) з 20 млрд куб. м до 44,4 млрд куб. м і скорочення його імпорту до 5 млрд кубометрів. Але не судилося.

ГЕОПОЛІТИКА

ПІСЛЯ КРИМУ.
ЧОМУ ВОЛОДИМИР
НЕ СТАНЕ ВЕЛИКИМ

Віталій ПОРТНІКОВ

Справа не в Майдані і не в помсті за повалення Януковича. Путін вибрав противника серйознішого.

Цей образ, побачений мною під час першого відвідування тоді ще єдиної Югославії, я згадував не раз – але зараз він актуальний в ще більшому ступені. Слободан Мілошевич, лідер Сербії, нарешті концентрує свою політичну програму під час виступу на урочистостях 28 червня 1989 року, присвячених ювілею історичної для сербів битви на Косовому полі. Серед присутніх – лідери всіх югославських республік, телевізійному оператору вдається зловити приголомшені вирази облич гостей в той момент, коли Мілошевич проголосує своє класичне – «Всі серби мають жити в одній державі!»

Потім – дві журнальні обкладинки. Перша з них – словенський журнал Mladina, через тиждень після виступу Мілошевича. Сербський президент в лицарських латах, на баскому скакуні трощить списом розкидану під копитами сучасність – комп'ютери, телевізори, книги... Середньовіччя настало – і мешканці югославських республік – ті, що виживуть – незабаром переконаються, що це аж ніяк не метафора.

І ще одна обкладинка – її я побачив вже через роки, коли купив белградський журнал Vreme, що вийшов відразу ж після того, як хорватська армія звільнила території республіки, зайняті маріонетками Мілошевича. З ліквідованих самопроголошених республік потягнулося до сербського кордону перелякане населення, яке ще недавно аплодувало виступам Мілошевича. На обкладинці – довга колона біженців, машини, люди, речі – і цитата «Всі серби мають жити в одній державі!». Фінал. До повалення божівільного диктаторського режиму власним народом залишається не так вже багато часу.

Ми зараз перебуваємо приблизно в моменті видання журналу з першою обкладинкою. Те, що прийде час другої – в цьому теж сумнівів немає. Але тільки до цього часу потрібно дожити, чи не замикаючись на неприйнятті сусіда – агресора, не впадаючи у відчай від феєрверку зради, яку демонструє колишня братня країна, і від

проявів щасливої підлості, які ми будемо спостерігати на окупованій території.

У Володимира Путіна своя програма, а у України повинна бути своя. І ці програми не збігаються.

Можна сказати – як би це блюзнірство сьогодні не звучало для багатьох наших співвітчизників – що з програмою Путіна нам просто пощастило. Якби Путіну дійсно потрібен був Крим, Севастополь, якби йому дійсно потрібен був контроль над владою в самій Україні, якби він справді хотів впливати на нашу країну через південно-східні регіони – нам було б зараз дуже нелегко. Але своїм виступом на церемонії, присвяченій завершальній фазі окупації Криму, Путін продемонстрував, що у своїх фантазіях він – не якийсь невеликий пострадянський володар, який цікавиться впливом у сусідів і ображений вигнанням зручної маріонетки. Путін – лідер сучасного світу, «російський Мілошевич». Поки що він приміряє на себе середньовічні лати вождя «російського світу», в який звично включає всі ті ж країни – Росію, Україну і Білорусь, навіть не помічаючи, що одну з цих країн він принижує, ріже по живому, перетворює на пораненого ворога. Але якщо цивілізований світ не відреагує, то, звичайно ж, піде і далі, щоб остаточно утвердитися в амплуа Володимира Великого, повелителя Всесвіту. І не треба думати, що Путін хоче стати врівень з Обамою. Обама для нього слабша, не здатний відповісти ударом на удар і незрозумілими заявами, жалюгідними – про санкції. Ні, у Володимира Путіна насправді другий план, куди більш амбітний – він хоче, щоб ніяких Обам більше не було. Щоб Сполучені Штати з переляку забилися під лавку Атлантичного океану і не втручалися в європейські справи, щоб в Азії наш Володимир Великий правив, милостиво погоджуючись на союз з Китаєм та Індією, щоб світ, нарешті, зрозумів, хто в ньому справжній господар. І, звичайно ж, щоб у самій Росії ніхто не заважав і ніхто не сперечався. А хто заважатиме і сперечатися – само собою, націонал – зрадник.

Вам може здатися, що це – параноя. Так, параноя. А окупація Криму з одночасною апеляцією до українського народу – ви наші

брати і повинні нас зрозуміти – хіба не параноя? А триваюче обурення з приводу західного підходу до кривого питання з одночасною впевненістю, що не визнає таких підходів до міжнародного права, Росія може чинити так само і ще гірше – хіба не параноя? Політики, які починають мислити в категоріях імперської всесвітності і примату сили, – завжди параноїки, і Володимир Путін не виняток.

Саме тому світ не зможе не відповідати – хоча ясно, що Заходу дуже важко погодитися з думкою, що колишній комфортний стан, пов'язаний із співіснуванням з авторитарними режимами, завершено, і тепер від гідної відповіді Сполучених Штатів, Європейського Союзу та інших країн на політичну програму «російського Мілошевича» залежить виживання цивілізованого світу. Тепер Заходу доведеться перебудуватися просто на ходу. Україні пощастило, але лише в тому сенсі, що вона – не мета атаки, а (після Майдану) перший бастион цивілізованого світу на шляху нових варварських полчищ. Якщо буде зданий цей бастион – впаде й весь Захід, а Сполучені Штати зменшаться до регіональної держави, яка навіть у Латинській Америці не буде ні на кого справляти серйозного враження.

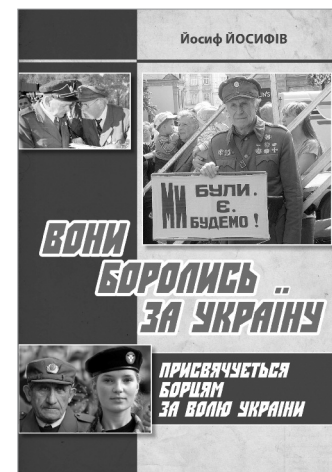
А тепер поставимо собі запитання – чи може так статися?

Не може. До розвитку подій за таким сценарієм немає жодних економічних, політичних і військових передумов. Путін сильний рівно настільки, наскільки йому дозволяють бути сильним. Путін амбітний рівно настільки, наскільки йому дозволяють бути амбітним. Путін багатий рівно настільки, наскільки йому дозволяють бути багатим. Без Заходу він – лідер нестійкого режиму в багатонаціональній, бідній, незаселеній і дезорієнтованій країні, яка самостійно не може вирішити не те що питань економічного виживання, але навіть і збереження національного миру та територіальної цілісності. Тож не від Путіна залежить, чи стане він насправді новим Мілошевичем і Володимиром Великим своїх сміливих мрій. Це залежить тільки від Заходу.

Ліга нет

НОВІ ВИДАННЯ

ВОНИ БОРОЛИСЬ
ЗА УКРАЇНУ

Нещодавно в дрогобицькому видавництві «Посвіт» вийшов з друку фотоальбом «Вони боролись за Україну», упорядкований Йосифом Йосифівим. Автор присвятив його борцям за волю України. На світлинах – постаті, яких з'єднає одна мета – утвердження і розбудова Української держави. Більшість з них були членами ОУН і воювали УПА, керівниками різного роду структур українського визвольного руху.

Одним з найважливіших періодів в історії України є ХХ століття, а саме, визвольна боротьба ОУН і УПА. В її горнілі були сотні тисяч членів й мільйони їх симпатиків. Саме вони зображені на світлинах даного фотоальбому, переважно, з теренів колишньої Дрогобицької області. На той час більшість національно-свідомої молоді вступали в ряди ОУН, а основним її завданням стало виховання підростаючого покоління. Боротьба українських повстанців проходила не тільки у збройній площині. Одним із найважливіших її фронтів було ідейне протистояння, відповідно вся діяльність ОУН та УПА була спрямована в першу чергу на зміну свідомості українського загалу, виховання його на прикладах героїзму та самопосягати. Тому таке важливе місце в діяльності цих структур відводилося збереженню пам'яті про визвольну боротьбу. До нас дійшло чимало цікавих інструкцій, що зобов'язували ретельно збирати та зберігати документи, спогади та інші матеріали, що мали б стати свідченнями для наступних поколінь. Повстанці були переконані, що минає час і ці матеріали стануть безцінним джерелом інформації для істориків незалежної України.

Упорядник фотоальбому бере активну участь у громадсько-політичній діяльності, у висвітленні діяльності ОУН і УПА на Дрогобищині та співпрацює з різного роду громадськими організаціями, науковими установами. Він намагається внести свою лепту в дослідження національно-визвольного руху України. Не будемо перераховувати всіх, хто є на світлинах в альбомі, лише зазначимо найзнаковіші постаті: останній командир УПА, генерал-хорунжий Василь Кук, Провідник ОУН і голова КУН Слава Стецько, голова Всеукраїнського братства ветеранів ОУН-УПА Михайло Зеленчук, проф. Володимир Косик (Париж, Франція) та менші відомі, з Дрогобицької станиці ОУН-УПА (наприклад Ярослав Шевчук, Василь Яремчук, Володимир Коцан та багато інших).

У світовій історії народи, які виховували у молодшого покоління почуття національної гідності, за приклад йому ставили своїх борців за незалежність. Для сучасного національно свідомого українця покоління Мазепи, Петлюри та Бандери є тим національним символом, які повинні стати яскравими прикладами патріотизму.

Автор і видавці переконані, що матеріали, пропоновані увазі читача, стануть важливим джерелом і черговою сходинкою на шляху донесення правди про боротьбу українських повстанців до їх нащадків.

Микола ПОСІВНИЧ

СОЦІОЛОГІЧНІ ОПИТУВАННЯ

Президентський рейтинг

Майже чверть жителів України готова підтримати Петра Порошенка на президентських виборах 25 травня. Про це свідчать дані соцдослідження, проведеного Центром соціальних і маркетингових досліджень СОЦІС, Київським міжнародним інститутом соціології (KMIC), соціологічною групою «Рейтинг» та Центром Разумкова і презентованого у середу комітетом виборців України (КВУ).

Згідно з даними, за позафракційного народного депутата Петра Порошенка готові проголосувати 24,9% респондентів. На другому місці лідер партії УДАР Віталій Кличко (8,9%), на третьому – лідер партії «Батьківщина» Юлія Тимошенко (8,2%). За народного депутата Сергія Тігіпка мають намір віддати свій голос 7,3% виборців, а кандидатуру екс-голови Харківської ОДА Михайла Добкіна готові підтримати 4,2%. Петро Симоненко отримав би 3,6% голосів, Олег Ляшко – 3,5%, Анатолій Гриценко – 3,2%. Олега Тягнибока підтримали б 1,7%, Дмитра Яроша – 0,9% виборців.

Дослідження проводилося 14–19 березня серед населення України віком від 18 років і старше. Репрезентативна квотна вибірка 6200 респондентів (по 1550 респондентів для кожного з соціологічних центрів) у всіх регіонах України (без обліку населення Криму).

ВТРАТА

Відійшла у засвіти повстанська зв'язкова

18 березня, на 91-у році, пішла з життя активна громадська діячка, довголітній політичний в'язень таборів комуністичного тоталітарного режиму, колишня повстанська зв'язкова, патріотка, мужня жінка

Стефанія ДАНИЛИХА.

Заарештована органами НКВД в 1947 році за участь в УПА була засуджена військовим трибуналом на 10 років ГУЛАГу, які відбувала в таборах Воркути.

Звільнилася у 1956 році та в Україну поверталася не поспішала, а перебралася до Інти. Там займалася налагодженням контактів між українськими політв'язнями та підпільною організацією «Об'єднання», що діяла в Інти у 1956–1959 рр. Організація поширювала нелегальну літературу, листівки на території Росії та всіляко допомагала політичним в'язням.

Повернувшись в Україну, активно працювала на благо української нації, вела роз'яснювальну роботу, підтримувала зв'язки з колишніми в'язнями в різних регіонах України та за її межами. Впродовж тривалого часу працювала майстриною вишивки у місцевій швейній артілі, популяризуючи українське ужиткове мистецтво. Після проголошення української незалежності активно долучилася до громадської роботи, зокрема відродження «Просвіти», була ініціатором відновлення братської стрілецької могили та спорудження символічної повстанської могили-пам'ятника у рідному селі. З нагоди 90-ліття минулого року була нагороджена почесною медаллю до 70-річчя Норильського повстання.

Провід ЛОО та Буська РО Конгресу, Товариство політичних в'язнів та репресованих глибоко сумує і висловлює ширі співчуття близьким, рідним та односельцям покійної.

ВІЧНА ЇЇ ПАМ'ЯТЬ!

СУМСЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО

«І ОЖИВЕ ДОБРА СЛАВА, СЛАВА УКРАЇНИ!»

Великого Тараса треба згадувати не лише в ювілейні дати, а й пам'ятати, мати його у своєму серці щодня. Бо наш Пророк, геніальний поет актуальний завжди, на всі часи.

Члени громадської організації «Сумське земляцтво у м. Києві» люблять Шевченка й часто звертаються до нього – як до вічно живого друга, порадника, майстра українського слова.

Вшановування Духовного лицаря України стало в земляцтві традицією. Його незабутній образ – портрет, обрамлений вишиваним рушником, – на почесному місці в залі земляцтва. Біля нього – квіти, дорожчій збірці віршів, книга захоплень, відгуків людей. Тут ми збираємося, читаємо улюблені рядки. І немає жодного серед нас, хто б не знав напам'ять поетичних перлин, що запали в душу з дитинства та юності.

Окрім того, час від часу збираємося біля знаменитого пам'ятника Шевченку, який навпроти Київського національного університету, що носить ім'я Поета. А також – біля скульптури Кобзаря, яка височить у сквері, поруч з Музеєм-майстернею І.П. Кавалерідзе на Андріївському узвозі. Збираємося, щоб уклонитися Світочеві добра й правди.

Ось і цьогогоріч 9 березня, коли увесь світ відзначав 200-літній ювілей Тараса Григоровича, ми попрямували о ранковій порі до величного пам'ятника. Парк навколо нього був ушент заповнений людьми, святоково вбраними, у вишиванках. Серед них – видатні діячі, патріоти України.

Ми теж взяли участь в урочистостях. Особливо активними були наші колеги-роменчанки Валентина Єфремова та Валенти-

на Андреева. А згодом, коли відбувся всеукраїнський мітинг на честь Пророка, земляки зібралися біля пам'ятника Шевченку у сквері, поруч з Музеєм-майстернею Івана Кавалерідзе. Уклонившись Поетові, поклавши квіти, завітали до музею і залишили свої записи у Книзі відгуків.

А згодом чимало земляків знову з'явилося біля Образу ювіляра на Андріївському узвозі. Голова Сумського земляцтва, народний депутат України попередніх скликань Іван Рішняк та голова Роменського відділення Сумського земляцтва Юрій Вітренко поставили до підніжжя пам'ятника корзину добірних жовто-блакитних квітів.

Іван Миколайович виступив перед присутніми. Заглибившись в історію, він навів цікаві факти, що відомі далеко не кожному. Перший в Україні пам'ятник Шевченкові, очевидно, й у світі, роботи званого скульптора, нашого земляка Івана Кавалерідзе, з'явився саме в Ромні на Сумщині ще в листопаді 1918 року. На місці, де жив, ночував, творчо працював і співав Поет, відвідуючи наш чарівний край.

Спочатку пам'ятник був бетонним, згодом – переведений у бронзу. Таким він височить і нині на просторій площі, що носить ім'я Шевченка. А первісний скульптурний оригінал перевезений сюди, на київську кручу над Дніпром.

Іван Рішняк, зокрема, зупинився й на тому, з якими труднощами в кінці 70-х і на початку 80-х років минулого століття засновник Музею-майстерні І. Кавалерідзе, наш земляк Ростислав Синько здійснював свою мрію, як і хто йому допомагав.

Голова Роменського відділення Сумського земляцтва Юрій Вітренко звернув

увагу на роменський період життя Поета, на відвідини ним двох міських театрів і розкішного парку, Іллінецького ярмарку, відомого у всій Україні. На те, як натхненно писалося в Ромні Тарасові.

Прийшов на урочистості разом зі своїми студентами також наш земляк, доктор філософії, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського національного університету імені Тараса Шевченка Валентин Бугрим. Він навів яскраві подробиці з біографії Пророка і разом з молоддю біля пам'ятника прочитали літературну композицію, складену із творів Кобзаря та власних, сучасних. І цим наче проклали творчий місток з минулого в наші дні.

Доктор економічних наук, професор Державного економіко-технологічного університету транспорту Віталій Гурнак акцентував увагу на тому, як Шевченкове слово відповідає сьогоденню. Як нині, у загрозову для України пору, пролили кров за незалежність та справедливість його студенти на Майдані. Як викладачі зібрали кошти у Фонд народної армії. Як особисто й він причетний до імені Поета. Самотуж-

ки став бандуристом, щоб виконувати твори на слова Кобзаря. Потім загравав на бандурі «Думи мої», підспівували всі присутні.

Біля пам'ятника земляки встановили меморіальну табличку і завітали до Музею-майстерні І. Кавалерідзе, де оглянули художні виставки дітей та дорослих, присвячені Шевченкові. Головний зберігач музейного фонду Галина Сенько розповіла про діючу нині мистецьку програму «Від Подолу до Золотих воріт».

Наостанок за невеликою святоковою вечерею всі пом'янули Пророка «незлим» «тихим словом». Декламували його твори і співали. Затишно, тепло, по-домашньому пройшов цей захід. І Шевченкова душа, певно, була з нами.

У цю нелегку пору знову ворог біля наших воріт. Та віримо разом із Кобзарем, що оживе добра слава України, бо вона нездоланна.

Ліна МАЙБА,
заслужений журналіст України,
член Сумського земляцтва у місті Києві

«СМІЮТЬСЯ, ПЛАЧУТЬ СОЛОВ'І»

Іван РІШНЯК вручає нагороду Наталці ПОКЛАД

... і Лілії ЗОЛОТОНОШІ

Саме таку назву мав літературно-мистецький вечір в Українському фонді культури, де відбулося вручення Всеукраїнської літературної премії імені Олександра Олеся громадської організації «Сумське земляцтво у м. Києві».

– Олександр Олесь, – наголосив засновник і перший голова Сумського земляцтва, письменник, заслужений діяч мистецтв України Михайло Шевченко, – знакова постать у духовному світі України. Це неповторний поет-лірик, драматург, дитячий письменник, публіцист і великий патріот України. Його безсмертну пісню «Чари ночі» («Сміються й плачуть солов'ї») співали всі. Проте імені автора або не знали, або замовчували свідомо. Ім'я Олександра Олеся належало до імен, заборонених не лише тому, що він не визнавав Жовтневої революції в Росії, а особливо – втрати незалежності молодій державі України, а ще й тому, що він був батьком великого борця за національну ідею в Україні, за її волю і незалежність – Олега Ольжича.

Тому ми земляцтвом вирішили допомогти народові згадати ім'я нашого великого земляка і заснували премію його імені для найпомітніших поетів-ліриків України.

– Ми пишаємося тим, що нам вдалося здійснити цей задум, – зазначив голова Сумського земляцтва Іван Рішняк. За 12 років премія набула значної популярності в Україні. Наші лауреати є і в Києві, і в Харкові, і на Полтавщині, і на Сумщині, і на Волині – по всій Україні. А минулого року в конкурсі на премію взяло участь близько тридцяти відомих поетів.

Її лауреатами стали чудові поети-лірики – Лілія Золотоноша і Наталка Поклад з Києва, а також земляк Олександра Олеся – Іван Головченко.

Іван Рішняк подякував за добродійне фінансове забезпечення премії земляком Віталію Демидку та поетам-землякам Михайлу Шевченку і Миколі Гриценку.

А потім звучала чудова лірика лауреатів премії Олександра Олеся Лілії Золотоноші і Наталки Поклад, звучало слово цього великого співаця України Олександра Олеся. Привітали нових іменинників лауреат премії імені Олександра Олеся минулих літ – Микола Гриценко та доктор філології, відомий літературознавець та громадський діяч Михайло Насенко. Народна артистка України Ольга Макаренко і заслужена артистка України Світлана Рижова співали пісні на слова Лілії Золотоноші.

– Поезія Олександра Олеся, – зазначила Наталка Поклад, була актуальна завжди. Особливо – у найтяжчі для України часи. Ось і сьогодні як боляче звучать його рядки:

*Коли Україна в нерівній боротьбі
Вся сходила кров'ю і слізьми стікала,
І дружньої помочі ждала собі,
Європа мовчала.*

– Шкода, – сказав, закриваючи вечір, Михайло Шевченко, дуже шкода, що цей світлий, животрепетний вечір відбувається на тлі полум'янічного небокраю. Проте треба жити. І хай наше дійство стане ще одним твердженням того, що ми народ незламний, не лише дуже ліричний, а й мужній. І перемога буде за нами.

Ірина РОДЧЕНКО,
виконавчий директор Сумського земляцтва в місті Києві

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

РІКОЮ ПАМ'ЯТІ

Серед бурхливого моря здебільшого тривожних новин, якими повниться інформаційний простір України, з'явилася ще одна, позитивна, новина. 20 березня у Львівському Палаці мистецтв відбулася презентація книги спогадів Василя Шпіцера, міського голови Львова (1990–1994 рр.), тепер відомого публіциста, лауреата обласної премії імені Романа Федорів, громадського діяча.

Як зазначив видавець та автор передмови «Нотатки на зламі епох» Олександр Масляник, видрук і презентація кілька разів відкладалися через політичну ситуацію в Україні. Але робота тривала, шліфувалися тексти, добіралося світлина тощо. І ось книжка «Рікою пам'яті» на руках у читачів. Це без перебільшення фрагмент історії нашого міста, краю. Принаймні останніх 25-ти років. Вдало доповнюють книгу і спогади дитинства Василя Шпіцера, а також наступних етапів його становлення як громадянина, патріота, політика. У книзі знайшлося місце численним документам і фото з особистого архіву автора. Як і в попередніх своїх творах, Василь Шпіцер у книзі спогадів підтвердив своє реноме вправного стиліста мови, вимогливого, в першу чергу до себе, майстра публіцистичного слова. У книзі вдало переплітається есеїстика, історія, географія, політика, соціологія тощо.

Презентація викликала великий інтерес у громадськості. До численних присутніх у залі промовляли відомі львівському загалу особи. Зокрема поет Петро Шкрабюк, представник редакції часопису «Дзвін», де регулярно публікується В.Шпіцер, письменник Юрій Коваль, історик Богдан Якимович, колишній заступник міського голови Олексій Луців, колега автора по депутатській лаві обласної ради Андрій Микуш, колишній голова ЛОО КУН Микола Пшевлюцький. Уривки з книги зачитував племінник Андрій Шпіцер.

Вдало перемережувалася ця тепла зустріч співом бандуристки, у виконанні якої звучали пісні на слова Т.Шевченка. Зрештою, виступив і сам Василь Шпіцер, який подякував усім присутнім за інтерес до його творчості та допомогу у підготовці та видруці книжки. Особливо слід згадати депутатів Львівської міської ради І-го демократичного скликання, які взяли активну участь у презентації. Після тривалої автографної сесії зустріч переросла у теплу зустріч друзів і побратимів. Тепле слово промовили лауреат Шевченківської премії Ігор Калинець, депутат міської ради, меценат Роман Грищевич, колишній головний міліціонер міста Володимир Плукар, адвокат Нестор Гнатів, голова ЛОО КУН Тарас Гентош, голова «Просвіти» Галицького району міста Львова Марія Павлюк, сестри Василя Шпіцера та інші.

Ігор ДАНИЛИХА,
депутат І-го демократичного скликання Львівської міської Ради

З ЮВІЛЕЄМ!

Провід Київської обласної організації Українських Націоналістів щиро вітає подругу Лідію Шапаренко з урочистою датою.

Нехай Господь дарує Вам щастя, здоров'я, тепло сімейного затишку, довгих літ життя, наснагу та благодатну допомогу у Вашій щоденній праці на благо Українського Народу і Української Держави.

Провід КОО КУН

ОКРЕМА ДУМКА

УКРАЇНЬСЬКА ТРАГЕДІЯ

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ПРИНИЖЕННЯ, ЯКОГО «НЕ ПОМІЧАЛИ»

Не лише рядові геббельси, а й особисто Путін вкладав у вуха світових лідерів «правду» про те, що «Україна – штучне утворення», «Україна, як держава, не відбулася», а деякі намісники Гундяєва, як, приміром, одеський Анафангел, тлумачили парафіянам УПЦ, що ні України, ні її мови апіорі «не було, нема і бути не може». Десятки створених ФСБ так званих проросійських організацій на Сході та Півдні України, заявляючи про «переслідування російської мови», насправді провокували нетерпимість до всього українського. Ну, а Д.Табачник, В.Колісниченко і Ко робили це на державному рівні. Їм вторили нардепи із Партії регіонів.

Чи реагувала належним чином на цю системну антидержавну кампанію влада – і не лише часів В.Януковича? Ні. Вона виправдовувалася, зокрема, тим, що, приміром, у Криму чи Донецьку нема засилля українських шкіл, мовляв, їх там, як кіт наплакав. Чи зверталася Україна до ООН з приводу нацистських заяв нехай неадекватного, та все ж президента РФ В.Путіна? Ні. Чи ставило його на місце вітчизняне МЗС? Не ставило, бо не було на те волі вищого керівництва держави. Очевидно, з кабінетів Банкової рядових українців, власне, народу, не видно. То звідки їй, владі, у погоні за мільярдами, знати, що він, народ, – і на Донбасі, і в Галичині – поважає та цінує чітку позицію? І правду. Якби за 23 роки Незалежності хтось таки з правителів спромігся на державну програму деєталізації (десовєтїзації) країни, складовою частиною якої стало патріотичне виховання громадян, то сьогодні на проросійські філіппіки Царьова чи Єфремова була б адекватна реакція в усіх регіонах України. До речі, саме на Донбасі запобігання перед Кремлем офіційного Києва люди сприймали з якоюсь особливою відразою, мовляв, у Києві вожді відчувають себе «меншешкими» перед «старшим братом». Але не протестували, бо також були «меншешкими», а Путін у їхній уяві – страшний і безпощадний, як і належить диктаторові імперії. Має позицію і силу, тож з ним рахується світ.

Путінська пропаганда, як могла, принижувала і безчестила нашу країну, і переконувалась, що українці проковтнуть все, – хто заради корита, хто зі страху – Путін перейшов до наступної фази окупації – військової. СБУ та Зовнішня розвідка стали філіями ФСБ, Збройні Сили руйнувалися в останні роки цілеспрямовано й активно. Ні для кого це не було таємницею. Проте сьогодні серед політиків, лідерів партій і просто записних публічних патріотів прийнято «щиро» обурюватися з приводу того, що в нашій країні громадяни РФ та її агента керували армією та спецслужбами, а ніхто не знав. Брехня!! Знали, але мовчали, бо не хотіли жертвувати комфортним життям. А то б згуртувалися, нехай у підпіллі, в патріотичній (офіцерській) організації, приміром, «Батьківщина або смерть» і покладали край бандитському угрупованню на чолі держави. Хтось назвав би це заколотом. Заради Батьківщини та її свободи можна і з тавром заколотника походити. Тим паче, що українці на руках би носили таких «закولاتників».

...Коли Військово-Морські Сили України перестали, як такі існувати, а російські війська захопили по них щедрі трофеї, головнокомандувач О.Турчинов подякував військовослужбовцям, які «виконали свій обов'язок», і оголосив про їх передислокацію на материкову Україну. А ще продемонстрував озлобленість до того, хто наслідився висловити сумнів щодо ефективності дій політичного керівництва країни під час російської інтервенції, мало того, вимагав прозорості діяльності РНБО, на засіданнях якої, до речі, чомусь сидить Юлія Тимошенко (як за А.Клюєва – Віктор Медведчук), і куди зась потрапити навіть лідерам опозиції. В.о.президента в нервах запропонував проголосувати за вотум довіри йому. Лише двоє проголосували за недовіру. І трохи більше сімдесяти нардепів – за довіру (!?) Решта не голосували чи утримались. На що, здається, мало хто звернув увагу. Насправді, це симптом застереження щодо політичної сили, яка, узурпувавши владу, самоусунулася (дай Боже, щоб не внаслідок змови) від оборони держави.

Марія ПИЖУК

ДО 200-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПРО «ПОЛУСМАК ОСТАННЬОГО КОХАННЯ» РОЗПОВІДАЄ ТЕАТР «ДЗЕРКАЛО»

Моя ти любо! Усміхнись,
І вольную святую душу,
І руку вольную, мій друже,
Поддай мені. То перейти
І він pomoже нам калюжу,
Поможе й лихо донести,
І поховать лихе дебеле
В хатині тихій і веселій.

Т.Г. Шевченко

Театр «Дзеркало» до 200-річчя з народження Тараса Шевченка відкриває завіси історії його любові, останньої, пристрасної любові, під назвою – «Полусмак останнього кохання». Головний режисер, постановник і виконавець головної ролі – керівник театру Володимир Петранюк.

П'єса на одну дію виконується за участі двох акторів – Володимира Петранюка (Тарас Шевченко) та Ліани Книгницької-Морковської (Ликера Полусмак).

Молодість і зрілість, простота і шарм, легковажність і суворість – все це міцним корінням переплелося на останньому році життя Кобзаря. Протягом всього життя він мріяв віднайти своє кохання та сімейний затишок. Але драма, не судилося... Геніальні люди, зазвичай, самотні люди!

...Кріпачка Ликера Полусмак відіграла в житті Тараса Шевченка фатальну роль. Уперше він побачив її в травні 1859-го в Петербурзі, коли приятель, критик Микола Макаров, брат його старого друга Опанаса Марковича, запросив його на літературну вечірку до своєї сестри Варвари Карташевської.

Навесні 1860-го Карташевські виїхали за кордон, залишивши Ликеру Надії Забілі, сестрі дружини Пантелеймона Куліша. У Карташевських Ликера була чи не членом родини – коли у восьмирічному віці її батьків забрала холера, вона росла разом із Варварою. Тепер же вона стала простою служницею.

Йшло третє, після заслання, вільне поетове літо... І останнє. Душа поета потребувала прекрасного, захоплення, музи. І цією музою для нього стала дівчина з Ніжина – Ликера.

Різне про них говорили. 19-річну Ликеру сварили за те, що не шадила Шевченкового серця, легковажила, давала приводи для ревності. 44-річного «жениха» сварили за необдуманість вчинку, навіть вимагали розірвати заручини. А дехто просто не вірив тому, що знаменитий Тарас Шевченко закохався в служницю.

Та ця любов обернулася моральною трагедією для поета. Ликера не вкладалася в рамки жінки-невільниці та бідлошної служки. Це був пустоцвіт, пристосуванка, дівчина-метелик, який сам не знає, куди летить і

чого хоче. В силу свого соціального стану і мислення не уявляла, з ким звела її доля.

Чудові слова написала про Ликеру Ліна Костенко: *Той любить Фані Брон, той любить Беатріче, Лауру, Ганську або Наталі. Кошовні імена на бархаті сторіччя! Немеркнучі зірки на обрідях землі! О, скільки взято нот і списано паперу! Шкода, як ореол не держиться чола. Коли безсмертя впало на Ликеру, Вона якраз по бублики йшла.*

Переживши свого коханого на 56 років, Ликера Полусмак, забута, самотня, в страшній бідності, померла в Каневі 1917 року.

Із спогадів письменника-емігранта, канівчанина Олексі Кобця: «Кожного дня... неодмінно заставав стареньку коло могили, де вона з гордо піднесеною вгору головою і задивленим у далину, за Дніпро, поглядом, годинами проходжувалася стежками попри могилу. А коли прочан збирався більший гурт, раптом припадала до могили ниць, розпростирала руки, як птах на льоту, і так непорушне вилежувалася по годині й більше».

Вистава тривалістю в півтори години допомагає глядачеві зануритися в події XIX сторіччя, в час покоїв та панів, та разом з Ликерою і Тарасом пережити ті пристрасні та перешкоди на шляху до їхнього спільного життя. Адже не даремно говорять: «Любов панує над світом, і їй не підвладний час», проте цей самий час утворив величезне провалля між поетом і служницею, їхнє кохання було приречене на невдачу з самого початку.

«Я переживаю роль Шевченка, як свою долю, – ділиться враженнями режисер вистави Володимир Петранюк, – що вкладається у візерунок та силует нашого пророка, який є дзеркалом нас усіх і нашої української нації загалом! Тому всі його історії є співзвучними. Ці історії викликають у моєму серці відгук, який я шукав усе життя. Ми зараз шукаємо живого Шевченка, адже бронзовим чи кам'яним його зробили вже давно, років зі 150. Зараз, завдяки майданівській Революції Гідності, почалося пробудження людей, повернення живого, геніального Тараса Шевченка! Шевченка ми лиш починаємо відкривати для себе і світу зараз, в XXI сторіччі. І ця, майже детективна історія його останнього кохання, – живе тому підтвердження».

Прем'єра вистави театру української традиції «Дзеркало», присвячена 200-річчю Тараса Шевченка, відбудеться:

7 квітня 2014 року в приміщенні театру «Сузір'я» (вул. Ярославів вал, 146). Початок о 19.00. Вартість квитків: 40–70 грн.

29 квітня 2014 року приміщенні театру «Колесо», Камінний зал (Андріївський узвіз, 8). Початок о 19.00. Вартість квитків: 70 грн.

Замовлення та бронювання квитків за тел. (096) 505-22-06 або на сайті www.dzerkalo.kiev.ua

Марія ПОЛИВАЧ

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор – Степан Брацюнь,
головний редактор – Марія Базелюк.
Редакційна колегія: Іван Белебега, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія KB № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видруковано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

Реклама приймається тільки від національного товаровиробника. За достовірність реклами редакція відповідальності не несе. Відповідальність за достовірність фактів несе автор. Редакція не завжди поділяє точку зору автора. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування лише на сторінках газети.